

सम्पादकीय

दिगो विकासका लागि कृषिको व्यवसायीकरण

बहुवर्षीयक नेपालीहरू कृषि पेशामा निर्भर हुन् । दुनो संस्थाका अर्को पति किसानहरूले निर्यातमुखी बेसी गरिरहेका छन् भने व्यवसायिकता तर्फको गति पनि अघि बढिरहेको छ । सरकारले आगामी आर्थिक वर्षका लागि सर्वांगीणक मरको बजेटमा पनि कृषि लक्षित विभिन्न कार्यक्रमहरू समावेश छन् । ति कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न किसानको जीवनस्तर उन्नत गर्न सके मात्र देशको समग्र आर्थिक स्तर पनि उन्नतै नभइने निश्चय छ ।

बजेटमा सरकारले कृषि क्षेत्रका लागि मात्र ४६ अर्ब ६२ करोड रूपैयाँ बजेट हुदुयाएको छ । बजेटमा किसानलाई विभिन्न खाद्य तिल, सेतीनालाई व्यावसायिक बनाउने र अनुदानको दुरुपयोग रोक्ने योजना समावेश गरिएको छ । सरकारले नयाँ कृषि वा पशुपालन व्यवसाय सुरु गर्ने किसानलाई गोप्यता दिला नयाँ योजना ल्याएको छ । कम्तीमा २ करोड रूपैयाँ लगानी गरेर व्यवसाय सुरु गर्ने किसानले ४० प्रतिशतसम्म सरकारी अनुदान पाउनेछन् । यो रकम चार वर्षसम्म किसानबन्दीमा फिर्ता दिइने व्यवस्था गरिएको छ । यसै किसानलाई समर्थन रसायनिक मल उपलब्ध गराउन सरकारले २२ अर्ब ४६ करोड रूपैयाँ हुदुयाएको छ । धान, गहुँलगायत मुख्य बाली लगाउने समयमा मल अभाव हुन नदिन नयाँ अर्बौं क्वान्टल बनाइने सरकारको योजना छ । सेतीना र पशुपालनमा हुने क्षति कम गर्न कृषि तथा पशु बीमामा किसानले निर्दुर्घट ब्यूँटको २० प्रतिशतसम्म सरकारले बेहोर्ने भएको छ । यसका लागि २ अर्ब १६ करोड रूपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।

नेपालम रसायनिक मल उत्पादन गर्ने योजना पनि बजेटमा पुनः समेटिएको छ । नेपाल वित्तुन प्राधिकरण र निजी क्षेत्रको सहकार्यमा गुनः सुरक्षा उद्योग स्थापना गरिने र सरकारले उत्पादित मल खाद्य गरिदिने म्याटेरिअ र सस्ती बिजुली दिने घोषणा गर्नुले पनि कृषिको आधुनिकीकरणको नयाँ ढोका खोल्ने आशा बढेको छ । सरकारले किसानलाई सस्ती ऋण दिने र कृषि उपजको उचित मूल्य सुनिश्चित गर्ने व्यवस्था पनि अघि सारेको छ । किसान र न्यायाधीशक करार सेतीनाई कानुनी व्यवस्था गर्न नयाँ कृषि विधेयक संसद्मा लैजाने घोषणा गरिएको छ । गोठामा राखिएको कृषि उपजको कमज दस्तावर बेकडाट ऋण लिन सकिने व्यवस्था पनि गरिनेछ । पशु रोग निपन्त्रणका लागि नेपालम खोप उत्पादन गरिने भएको छ । खोरतलगायत रोग निपन्त्रणका लागि २४ करोड रूपैयाँ हुदुयाएको छ । बजेटमा कृषि क्षेत्रका महत्वपूर्ण विधेयक समेटिनु सझ्जगै छ । तर कार्यक्रम समेटेर मात्र नभई कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गरि मात्र देखाइदिने समुद्धीको बाटो तर्फ अघि बढाउन आवश्यक छ ।

क्यान्टरबरीको 'बिकामे' पात्र

ब.संकोटा धवलाजय
basakotab@gmail.com

चुरे भावरको पूर्व पश्चिम विमान भूगोलमा वसन्त मानिसहरूको दैनिक जीवनमा सुखी पस्किरहेको यो राजमार्ग महत्त्व राजमार्गले नसमेटेका जीवनहरू समेटिरेको देखिन्छ्यो । तिनका उत्पादन, तिनका व्यवसाय, तिनका यात्रा मित्रो बनाइरहेको त्यो राजमार्ग हामीलाई पनि रोमाञ्चक बनाइरहेको थियो ।

समयले कुनैपनि विगत र आगतलाई निराहदिरहेको छ । अनि त्यही समरपरेखामा जीवन चलिरहेको देखे । यसलाई यस्तै अनुभूती रयो ।

जब हामी रामकथाक कहमाडी लाग्यो, यो शिलाले आरम्भ भयो । हुन त जीवन भन्नु नै यात्रा रहेछ । खोज रहेछ । अन्त्यन रहेछ । समाजका हरेक अर्थक आह्वानहरूको अन्तर्गहन रहेछ । अनि शिवा भनैको पनि सहज जीवन विजयन सिकाउने माध्यम रहेछ । यही मात्र होइन । दमक बसुन्दीका क्याम्पसबाट हामी सानो टोपको एउटा रूपविधमा यात्रा आरम्भ गरको थियो हाम्रो । हामी खोजमा थियौ । अन्त्यनमा थियौ । विश्वविद्यालय अनुदान आयोग र हामी तल्लो अर्थक क्याम्पसहरूको अन्तर्गहन, विगत र हाम्रोको सारबाट नूनै मुलु उदेस्य लिएर हामी बाटो लागेका

थियौ । हामी माकैलेले, भास्को डि गामा, वा कोलम्बस थिएपी, तर ल्ख बाहिर थियो त्यस्तै ल्यस्तै ।

जब हामी खोर्साने पुग्यौ, मेरो बिरुवाको एउटा नयाँ अन्वयम सुरु भयो । हामी मलन भएजारी राजमार्ग हुँदै काठमाडौं जाऊँदा आज, क्याम्पस प्रमुख पत्रराज तिमि यात्राको विवरण दिइरहुनुभयो ।

केवारी हुँदै हामी अघि बढ्यौ । जङ्गलको बाटो । हरामार । त्यो भ्रमणमात्रमा पत्रराजका आवाजहरूले प्रकृति जीवन बनाइराखेका थिए ।

हामी यता सानामा बाधा धराउन आउँछ्यौं, धरान पुग्दा बेसीको फौटलाई देखाउँदै नैस्टलन्वीयाको उभारले रत्नसरोको आवाजलाई उँचो बनायो । नैस्टलन्वीया कति ससक्त हुँदैरहेछ भनेर कुनै यहाँ पनि अनुभूति भयो । हामीले पनि यसो मुनाई बाहिर निकालेर नजर लगायौ । केही थिएन, तर सबैकोक थियो त्यहाँ । केही देखिएन, तर सबैकोक देखियो त्यहाँ । रत्नसरोको मुस्कानमा त्यो उल्लास प्रकट महरैको थियो ।

कोशी तरेपछि साभौहको मुहारमा कान्ति देखे । कोउहुलाता देखे । मलाई लाग्यो, हामी छ सय बाषं अघि बेलायती कति जाँजे बीसरोको क्यान्टरबरी टनल (क्यान्टरबरीका क्याम्पस) ला आत्र भए । ती पात्रहरूले पनि क्यान्टरबरी उँचि बनाइमा भएका कथा भने, तिनी कथाको सँगालो बनाउन साहित्यिक कृति बनेको थियो । तिनीले केही अन्वयक भनेका छन् त्यहाँ । यो यात्रामा पनि हामी त्यही बीसरोका पात्र भयो जस्तो लाग्यो । अनि मलाई केही न केही गरेर माए पनि यो पदयात्रालाग्यो बाटो काट्नु थियो जस्तो लाग्यो । शिबमने साभौहको नजरमा पस्किरहेको थिए । ती जसमा आश थिए जस्तो लाग्यो ।

धनञ्जय सरकट जाण्ट अह, कुनाबाट

सानो मान्छेको मुसुर आवाज आयो । त्यो तिलचन्द्र सरको थियो । छेपमा बसिरहेका बासु सर र नारायण सर पनि हो' हो' भन्ने हुनुभन्थ्यो । भक्कण सरको मुस्कान मात्रै थियो । कृष्ण माइ बुधबाप गाडी खेकिरहेका थिए ।

मैले एउटा पात्र जमाउनु पर्ने नै भयो । र त्यो पात्र थियो बिकामे ।

अनि त्यो बिकामे अँगुठ र बिकामे थियो नै, बाँकी उसका सहायाहरू पनि बिकामे नै थिए ।

त्यो पात्रको जन्म भएपछि सबैको मुहारमा हँसो, कोउहुलाता, रोमाञ्चकता, आश्चर्यता र गमोरीता छाउन थाल्यो ।

'मैले पढ्न बर्ष सात महिनामा थिरे गरेको...', पात्रले कथा सुरु गर्‍यो । यो कथा निवारण हुँदा बिकानेको खाना खाने ठाउँ नै पुगिएछ ।

खानापछि कथा सुरु भयो, 'मेरा हजुरबाका काका भाइले त आसाममा हुँदा आफूलाई मन परेकी केटीलाई कँठमा बोकेर मुगाहाडीसम्म ल्याएर भागएका थिए ... । यो कथाले रोमाञ्चकता मर्द गर्‍यो ।

यो कथालसं मदनमन्धारी राजमार्ग र त्यसका सभामा रहेका विशाल पुष्पभाकरा सम्भर भूमाहाङ्क टहलिरहेका देखियो । तिने रमायला कोउहुला अन्तरसमाद गरिरहेका थिए । ती बेकामे पात्रहरूम । पात्र भनेको जीवन हो, र जीवन भनेको उर्ध्वता हो । जीवन र उर्ध्वताको यो संश्लेषण हामी कुनैरहेका थियौ । चुरे भावरको पूर्व पश्चिम विसाड भूगोलमा बसेका मानिसहरूको दैनिक जीवनमा सुखी पस्किरहेको यो राजमार्ग महत्त्व राजमार्गले नसमेटेका जीवनहरू समेटिरेको देखिन्छ्यो । तिनका उत्पादन, तिनका व्यावसाय, तिनका यात्रा मित्रो बनाइरहेको त्यो राजमार्ग हामीलाई पनि रोमाञ्चक बनाइरहेको थियो ।

जब हामी टोपका पुग्न लाग्यौ, जीवन र मुगल नक्साको प्रशिक्षि दुवै काम

लागेनन् । गाउँतिर पसेछौ । हैट ! हामी नैसकेको बाटो हुँदै कामाडौंको गन्तव्यमा तिरन्तर थियौ । जब मीमफिदिबाट उत्रालो लाग्यौ, अर्थ रोमाञ्चकता, संसलता, त्रास र अनिश्चितता थालिने गर । मीमफेकोको मास्तिर बीसा खाने सोच बनायो । यसले राइको एउटा कथा बनिप्यो । त्यो कथाले 'बिकामे' को एउटा अर्को थिब कोनिरहेको थियो । त्यो थियो, 'भ्रष्टाचार' । यो पाहाड लम्बि टुपामा पुगेर फेरि तल भर्नु पर्ने त्यतिभै एक पकटमात्रमा बढी लाग्छ । सुन्नछु हुने हो भने पाँच मिनेटको काम । कुश कुमार जोशीलाई हामीले एक एक लाख कुभारको पनि हो । तर काम भएन । त्यहाँ थिरेँ थिया थाल्यौ, अनि तिनको टुवालेट फोहोर पारेर हामी उत्रालो लाग्यौ ।

त्यसपछि मीमकाय उत्रालो उठियो हाम्रा अगाडि । अँध्यारको राज पनि सुरु भयो । अनि पनि पनि पर्ने थाल्यो । सीप्यो बाटो, उत्रालो । गडौंको घाघाच । तल अनन्तरदर्भ । हामी जति उत्राल्यौ, उति नै त्रास पनि, संसय भए पनि उत्रालिरहेक्यो ।

'हैट, यो बाटो त आईदैन हउ', रत्नसरोको घोषणा थियो । यिने सस्ती रमाइला घोषणाहरूको सहमनले उत्रालो काटियो । यस्तो लाग्यो हामी एकाएक थिरेर । र लेनीहुनु नैसकेँ भए ।

सँश्लेषण हामी बाबजसामा पात्र होउटमा पुग्यौ । यस्तो लाग्यो, य जन्मसुद्धि रहे । त्यहाँको थालवन् त्यस्तै लाग्यो । बासुसरका जिजी उदाउँदा साभौहहरूको भेट सादाचार रत्यो ।

बाटमर पनि बिकामे । उत्रालो बाटो बिकामे । बिकामे बिकामे । मात बिकामे । क्यान्टरबरीको बिकामे पात्रको यात्रा जारी थियो ।

दमक , फामा

विश्व सुर्तीजन्य पदार्थविरुद्धको दिवस

सुर्ती सेवन विश्वव्यापी चुनौती

दमक/ आइनावर विश्व सुर्तीजन्य पदार्थविरुद्धको दिवस विरुद्धका विभिन्न देशमा धेवानुसूलन कार्यक्रमाका साथ मनाईएको छ ।

हरेक वर्ष मे ३१ मा मनाइने यो दिवसको उद्देश्य सुर्तीजन्य पदार्थको प्रयोगबाट हुने स्वास्थ्य जोखिम, सुर्ती उद्योगका व्यावसायिक रचनीति, सुर्ती निवन्त्रणका लागि विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्लुएचओ)ले गरिरहेका प्रयास तथा स्वास्थ्य जीवनमान्य र मायी उत्रालो संरक्षणका लागि आवश्यक कदमको तालमेलीकरण हो ।

डब्लुएचओले स्वास्थ्य वास्तुहरूको सन् १९७० मा विश्वव्यापी प्रयास सुर्तीजन्य पदार्थको महामारी तथा स्वास्थ्य उद्देश्य रोक्ने सकिने भएपुग् र लेगतति ध्यानाकर्षण गराउन यो दिवसको सुरुआत गरेका हुन् । सन् १९७० मा विश्व स्वास्थ्य सन्तले पारित गरेको प्रस्ताव डब्लुएचए ४०३८ ले सन् १९८८ अग्रिम ४० लाई विश्व धृषणपालन दिवसका क्रमा उभामा मनाउने निर्णय गरेको थियो । त्यसपछि सन् १९८८ मा पारित प्रस्ताव डब्लुएचए ४२९९ अनुसार हरेक वर्ष मे ३१ मा विश्व सुर्तीजन्य पदार्थविरुद्ध दिवस मनाउन थालिएको हो ।

डब्लुएचओका अनुसार हाल विश्वभर करिब ८८१ अर्ब ३० करोड मानिसले सुर्तीजन्य पदार्थ प्रयोग गर्ने गरेका छन् । तीमध्ये अधिकतम निम्न तथा मध्यम आय भएका देशमा बसेबास गर्दन् । पछिल्ला वर्षहरूमा सुर्तीजन्य पदार्थको प्रयोग घट्दै गइ पनि अझै विश्वका पाँचमध्ये एक चतसक कुनै न कुनै क्रमा सुर्तीजन्य पदार्थको प्रयोगमा संलग्न हुने गरेको छ । सुर्तीजन्य पदार्थका कारण हरेक वर्ष ८० लाखभन्दा बढी मानिसको मृत्यु हुने गरेको छ, जसमा करिब ९२ लाख जनाको मृत्यु निष्क्रिय धृषणपाका कारण हुने गरेको छ ।

यस वर्षको दिवसको अवसरमा डब्लुएचओले सरकारहरूलाई नयाँ पुस्तालाई सुर्तीजन्य तथा निष्कोटिनसुक्त उत्पादनको लवबाट जोगाउन विदेश आग्रह गरेको छ । संगठनका अनुसार विश्वभर १३ देश १५ वर्ष उमेर समूहका कम्तीमा ८८चार करोड बालबालिकाले सुर्तीजन्य पदार्थ प्रयोग गरिरहेका छ भने विद्युतीय घुरोट (ईसिगरेट) र निष्कोटिन पात्रचको प्रयोग युवा पुस्तामाक निरन्तर बढिरहेको छ ।

सामाजिक सञ्जाल

बजेटले विपन्नलाई समेटेन

◆ **मानव थाप, झन्डेर सभापति**

नेपाली कांग्रेसका सभापति जितन थापाले सरकारले ल्याएको बजेटले युवा आग भएका र विपन्न वर्गका समास्था सम्बन्धमा नूनै सरलकोक टिप्पणी गरेका छन् ।

शुनिवार नेपाल धाक संसदको प्रथम अधिवेशनलाई सम्बोधन गर्दै सभापति थापाले बजेटमा आर्थिक संरचनासक सुधारका विषयमासु समेटिए पनि गरिवको भावना भने नसमेटेको टिप्पणी गरेका हुन् ।

'यो सरकारले एउटा कुनैको मेसो पाउन सकिरहेको छैन । गरिबी र गरिब दुवैटा फरक कुरा हुन्', उनले भने, 'गरिबी भनेको अवस्था हो, गरिबी भनेको अवधारणा अवस्था हो यो संरचनाबाट सम्भव हो । यहाँ अर्थम सुरु असाभनातले कारणले गर्दा गरिबी यहाँ आँउछ भिन्दको कारणले गर्दा गरिबी आँउछ ऐतिहासिक कारणले गर्दा गरिबी आँउछ गरिबी अवस्था हो । तर गरिब भनेको को ? गरिब भनेको हल छल मासु भएको मान्छे हो ।

५० युनिट बढी विद्युत खपतमा कर अत्यवहारिक

◆ **कुलमान विमिड, पुर्वमन्त्री**

मासिक ५० युनिटभन्दा बढी विद्युत खपत गर्ने उपभोक्तामाथि ५ प्रतिशत मूल्य अतिवृद्धि कर (व्याट) लगाउने निर्णय फिर्ता लिनु सरकारकायण माग गरेका छन् ।

सरकारले आर्थिक वर्षको बजेटमासुद मासिक ५० युनिट भन्दा बढी विद्युत खपतमा ५ प्रतिशत कर लगाउने निर्णय सार्वजनिक गरेपछि उनले यो निर्णय फिर्ता लिनु माग गरेका हुन् । उनजाले नेपाल पाटीका अत्यध समेत रहेका विश्विखले सामाजिक सञ्जालमा तक्रार जारी गर्दै उक्त निर्णय आम उपभोक्ताको हित, ऊर्जा श्रान्चरणको लक्ष्य तथा स्वदेशम उत्पादित वस्तुहरू ऊर्जाको उपयोग बढाउने राष्ट्रिय अभियानविरुद्ध रहेकोले फिर्ता लिनु माग गरेका हुन् ।

उनले मासिक ५० युनिटभन्दा बढी विद्युत खपत गर्ने अधिकतम सामान्य घरघरमा उपभोक्ता रहेको उल्लेख गर्दै नयाँ करले ठाउँी परिवारको मासिक खर्च बढाउने र मान्सा अन्म महँगो बन्दे दाबी गरेका छन् ।

अचानक सर्वथा नया चमत्कार केही गर्न सकिन्छ

विजयकुमार पाण्डे, पत्रकार

बजेट पछि बालेन सरकार फेरसुक्त स्टार्टसको युगबाट, पेश्य युगको कठोर धरतीमा युगको छ । अर्धमती स्वामिन थालेले, बजेट भाषणको पहिलो वाक्यम नेपालका प्रथम अर्थमती सुगम शश्वेको नाम लिएर आजकाल अहोरात्र 'नया नया नया' भनेर फलाफिरिने थिडी भएक र नमएका माट, मुर्ख, अनपढ, नीटौटी, ग्यारहरूलाई र आफूलाई जाने ठान्ने विद्वान, विरोधीहरू समेत गरी दुबै थारैलाई एकै पटक सम्भएका छन 'अचानक सर्वथा नया सभकार' केही गर्न सकिन्छ । सब थोक निरन्तरताको जाको परिणाम हो । अर्थमतीले केही बेरमा नीतिगत सुधारको राम्रो सुचालत गरेका छन् ।

त्यसका लागी धन्यवाद । त्यसै बखत अहिले यतिमान मन सकिन्छ युवा विज्ञानसक बजेट उत्रले आकर्षक शब्दमा ल्याएका छन्, त्यसको कार्यान्वयन साध्यिक गर्न सकिने भने स्वामिन थालेको नाम इतिहासका ती सरणीय अर्थमतीमा रुपमा दर्ज हुनेछन, जसले नेपालमा अर्थतन्त्रको धारालाई मोडने थालेका बजेट दिए । पंचायत व्यवस्थाका प्रकाशबन्ध लोहनी, बहदलका महेश आचार्य , भरतमोहन अधिकारी र रामशरण महत ।

अब बालेन सरकारको मुल्याङ्कन उनको फेरसुक्त स्टार्टसका शब्दबाट होइन, अर्थतन्त्रका निर्मम अंकबाट हुनेछ । जोगान्नी, निवेश र निजी क्षेत्रको आत्मविश्वास बढे जरायुकार गर्न लोभ नगर्ने । ती प्रगति गर्न ससके घमेनीको गीत बाने कोही ध्याउनेछ । फेरसुक्तमा तथ्यात्म स्टार्टस लोभे काम अब बालेनबाट उनका निश्चया नित्र हर्हमा सरेको छ । नाथे ७४ मिलियन डलरको न्यर दुने देशमा रमाइले महररनु हुन, जसले गरे पनि हुन्छ ।

रहि सल्लिउने भरत भ्रमणमा जाने समाचार आए पछि, बालेनले लागू लाग्न भाष्य बुझेने र 'आ' मा पाटीका सासदसक हाल हार्दै विचारले काम सुरु गर्न भएको छ । अब यस्ता काम बढ्दै जाने छन । शैष्य युगमा यस्तै हो ।

बजेटमा सरकार कर्मचारीको तलब बढेको छ, बढाई छ । बाकीको लागी जरू केही नभए पनि महङ्गाई धन नबोस । त्यस बाहेक, आजको विनामा धेरै महत्वाकांक्षी देखिने यो बजेटको सफल कार्यान्वयनका लागी अर्थमती स्वामिन थालेलाई शुभकामना । हेरौ ।

आज विभिन्न २०७३ साल १८ जेठ २०२६ दिवस: प्रतिवाद	राज्याधीनको अवसर । पारिभासिक मेलानालाय ।	अन्वयजना अले रापि बढ्ने । आर्थिक उन्नति ।	आर्थिक विज्ञान सुधार कलागत बोजि उन्नत ।	टी प पी प ड प ठ प ण प पो	पराजय बढले । मित्रतन्त्रबाट अन्तर सारकोछ ।	दि हुँ ह हो हा डा डु डु डु डी	मौ जा जी जि धु धु धु धो ना नी	
	अन्वयजना अले रापि बढ्ने । आर्थिक उन्नति ।	आर्थिक विज्ञान सुधार कलागत बोजि उन्नत ।	टी प पी प ड प ठ प ण प पो	पराजय बढले । मित्रतन्त्रबाट अन्तर सारकोछ ।	दि हुँ ह हो हा डा डु डु डु डी	मौ जा जी जि धु धु धु धो ना नी	अन्वयजना अले रापि बढ्ने । आर्थिक उन्नति ।	आर्थिक विज्ञान सुधार कलागत बोजि उन्नत ।
	अन्वयजना अले रापि बढ्ने । आर्थिक उन्नति ।	आर्थिक विज्ञान सुधार कलागत बोजि उन्नत ।	टी प पी प ड प ठ प ण प पो	पराजय बढले । मित्रतन्त्रबाट अन्तर सारकोछ ।	दि हुँ ह हो हा डा डु डु डु डी	मौ जा जी जि धु धु धु धो ना नी	अन्वयजना अले रापि बढ्ने । आर्थिक उन्नति ।	आर्थिक विज्ञान सुधार कलागत बोजि उन्नत ।
	अन्वयजना अले रापि बढ्ने । आर्थिक उन्नति ।	आर्थिक विज्ञान सुधार कलागत बोजि उन्नत ।	टी प पी प ड प ठ प ण प पो	पराजय बढले । मित्रतन्त्रबाट अन्तर सारकोछ ।	दि हुँ ह हो हा डा डु डु डु डी	मौ जा जी जि धु धु धु धो ना नी	अन्वयजना अले रापि बढ्ने । आर्थिक उन्नति ।	आर्थिक विज्ञान सुधार कलागत बोजि उन्नत ।

सामुदायिक विद्यालयको 'रोलमोडल' हि.मा.वि.

अनुशासित जीवनशैली, प्रयोगात्मक र व्यावहारिक सिकाइ, अतिरिक्त क्रियाकलापमा अब्जल प्रशिक्षण र अभ्यासका लागि हिमालय मावि नेपालमै पर्याय नै बनेको छ । विद्यालयले शिक्षार्थी व्यावहारिक सिप विकासमा पनि जोड दिएको छ । विद्यार्थीलाई एलईडी बन्ब उत्पादन गर्ने सिप विकासका लागि शिक्षा दिई उत्पादन गरिरहेको छ । जसको माध्यमबाट उनीहरू विद्यालय तहदेखि नै सिप आर्जन गर्नसमेत सफल हुँदै आएका छन् । प्राविधिक धारतर्फ कक्षा ९ देखि १२ सम्म कम्प्युटर र इन्जिनियरिङ तथा विज्ञान विषयको उच्च पठनपाठन हुने यस विद्यालयमा अन्य तर्फ व्यवस्थापन, शिक्षाशास्त्र र मानविकी सम्बन्धी विभिन्न विषयको पठनपाठन हुने गरेको छ ।

Himalaya Secondary School Damak, Jhapa Estd: 2012 B.S. (1956 AD)

Congratulations and Best Wishes To SEE Graduates 2082!!!

GPA 4.0
Roman Bohora

GPA 4.0
Saugat Raj Kafle

GPA 3.96 Sram Khadra	GPA 3.99 Gritika Poudel	GPA 3.96 Rishik Poudel	GPA 3.95 Kashil Sharma	GPA 3.95 Sudip Shrestha	GPA 3.92 Laxan Bandari	GPA 3.92 Anin Samkota	GPA 3.92 Rajan Basnet	GPA 3.92 Subman Larki	GPA 3.92 Sudiksha Shrestha	GPA 3.91 Aary Lalit	GPA 3.88 Adya Niroula	GPA 3.88 Adrina Adhikari
GPA 3.88 Niraji Karki	GPA 3.87 Dinesh Wagle	GPA 3.86 Kashil Gaudan	GPA 3.85 Pragna Kuj Regmi	GPA 3.85 Riya Nepal	GPA 3.85 Sundali Shrestha	GPA 3.85 Saurabh Tamang	GPA 3.83 Prabin Shrestha	GPA 3.83 Santika Pargal	GPA 3.82 Bhulla Lawal/Mune	GPA 3.81 Barkha Shrestha	GPA 3.81 Kishori Subedi	GPA 3.81 Kirti Bhattachar
GPA 3.81 Saurav Adhikari	GPA 3.80 Saurabh Bhattarai	GPA 3.79 Sujan Bhattar	GPA 3.78 Abhishek Khadka	GPA 3.78 Jyotiha Thapa	GPA 3.77 Gurkhan Shrestha	GPA 3.77 Manisha Bhandari	GPA 3.77 Sudip Shrestha	GPA 3.73 Harshit Bhandari	GPA 3.73 Kishor Adhikari	GPA 3.73 Ujjwal Parne	GPA 3.71 Harshit Limbu	GPA 3.71 Siba Bhattarai
GPA 3.70 Arpan Timkota	GPA 3.70 Ashim Yangang	GPA 3.70 Krushika Shrestha	GPA 3.70 Santika Bhattarai	GPA 3.70 Ujjwal Ghimire	GPA 3.70 Prince Rai	GPA 3.70 Rohan Sigdel	GPA 3.67 Ganesh Poudel	GPA 3.67 Komal Dulal	GPA 3.67 Prince Basnet	GPA 3.67 Vijay Shrestha	GPA 3.66 Ayush Niroula	GPA 3.66 Pulak Khatun
GPA 3.66 Lazar Gaudan	GPA 3.65 Ajaya Limbu	GPA 3.65 Mohan Ghimire	GPA 3.65 Sudiksha Thapa	GPA 3.64 Asha Karki	GPA 3.64 Santika Arang Limbu	GPA 3.64 Pranish Tamang	GPA 3.64 Pratik Solai	GPA 3.63 Kiran Baral	GPA 3.63 Kushan Khadka	GPA 3.63 Ragun Gaudan	GPA 3.61 Hari Bhattarai	GPA 3.61 Priya Prasad

दसक-२ को विद्यालय माध्यमिक विद्यालय (हि.मा.वि.) नेपालकै शैक्षिक धरोहरको रूपमा रहेको छ । सात दशकअघिदेखि २०१२ सालमा स्थापित यो विद्यालय सामुदायिक शैक्षिक संस्थाहरूमा नै 'रोल मोडल' नै भएको छ । विद्यार्थी चार इटारामयमा बढी र शिक्षक-कर्मचारी समेटिएको विशाल परिसरको रूपमा हिमालय मावि स्थापित छ । अनुशासित जीवनशैली, प्रयोगात्मक र व्यावहारिक सिकाइ, अब्जल अतिरिक्त क्रियाकलाप, प्रशिक्षण र अभ्यासका लागि हि.मा.वि. नेपालकै पहिचान भएको छ ।

गत वर्ष २०८२ मा सम्पन्न एस्ईईको परीक्षामा यस विद्यालयका कुनै विद्यार्थी रैमन बोहोरा र सौजातरजन काफ्ले ४ जीपीएससहित उत्तीर्ण हुनुले यो विद्यालयको गौरवलाई अझ बढाएको छ । त्यसोपरी ३.६ जीपीएससहित माथि ४ जीपीएसमा तल ६५ जना र ३.२ जीपीएससहित माथि ३.६ जीपीएसमा तल पनि ६५ जना ल्याउँदा यस विद्यालयको नतिजा जिल्लाकै उत्कृष्ट मध्येमा परेको छ ।

◆ **समयमापेक्ष विषय र माध्यम**
विज्ञान विषय तथा प्राविधिक धारतर्फ १२ सन्ना कम्प्युटर इन्जिनियरिङको पठनपाठन हुने यस विद्यालयमा अन्यतर्फ व्यवस्थापन, शिक्षाशास्त्र र मानविकी सम्बन्धी विभिन्न विषयको पठनपाठन हुने गरेको छ ।
विद्यार्थीमा उत्तरीदेखि कक्षा १० सम्म पूर्ण रूपमा अङ्ग्रेजी माध्यमबाट पढाइ हुन्छ भने कक्षा ११ को व्यवस्थापन शिक्षा र मानविकीतर्फ अंग्रेजी र नेपाली दुवै माध्यममा पढाइन्छ ।
प्रतिस्पर्धी अवस्थाको उत्पादनका लागि शिक्षकहरूबीच निरन्तर छलफल तथा अनुभवामात्मक अभ्यास गरिन्छ । विद्यालयको अध्ययनलाई केवल पाठ्यपुस्तकमा सीमित राखेको छैन, बरन् प्राकृतिक र सिर्जनात्मक सिकाइको माध्यम बनाएको छ । 'साथै साथै, पढेर रमाउँदै' जस्ता प्रेरणादायी भावहरूको विद्यालयक निताहार राखिएको छ । कम्प्युटर शिक्षामा पनि विद्यालय अग्रणी छ ।
२०६० सालमा कम्प्युटर कक्षा सुरु गरिएको थियो, जुन त्यतिबेला धेरै निजी विद्यालयमा समेत थिएन । अहिले कम्प्युटर प्रशिक्षण लिन सक्ने आधुनिक सुविधासम्पन्न कम्प्युटर तयार रहेको छ । यसबाट विद्यालयले प्रयोगात्मक शिक्षामा जोड दिएको अझ हुन्छ ।

◆ **सुविधायुक्त पर्यावरण**
सुकुलामा टिन्को छाना सुविधे र आवाजले पढाइ प्रभावित हुने अप्ठ्यारा रहेको हि.मा.वि. अहिले आधुनिक पूर्वाधारयुक्त बनेको छ । सरकारको नुस्खा विद्यालय कार्यक्रमअन्तर्गत स्तरीय भवन, पुस्तकालय, प्रयोगशाला, खेलमैदान, विद्यार्थीमैत्री फर्निचर र शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्था गरिएको छ । अहिले ल्याबहरूमा एसी लाय्वा हेरकै कक्षाकोठामा सीसीटीभी, इन्टरनेट, पार माइक र इन्टरएक्टिभ बोर्ड जडान गरिएको छ । स्वच्छ पिउने पानी, सुविधा सम्पन्न अक्टिभरियम हल तथा पर्याप्त शौचालयका कारण विद्यार्थीले स्वस्थ र सुविधायुक्त वातावरणमा अध्ययन गर्न पाएका छन् । खेलकुदलाई पनि प्राथमिकता दिइएको छ । विभिन्न खेलका

जीपीए : ३.२ माथि ३.६ तल ल्याउने छात्रछात्रा																			
लिना चेम्जोङ काँवरजा तिमिसना उत्सव ढकाल लोकेश साह किरिस्टा राई मिथुनीहाइ मादेन विपना कालाखेती आदर्शन राई देवराज खड्का प्रज्वल फुवाल नोर्गिन लाम्द्रेन लिम्बू कीशाल भाइरारी प्रकृति पौखरेल स्मृति ढकाल सौरभ खड्का	सब्रम तामाङ मौसम थापा सुप्रिया सापकोटा मञ्जिल पौडेल अकिता भट्टराई गन्ना राई श्वितिजा आचार्य सुलोचना खड्का विश्वबहादुर लिम्बू प्रिथ्वीका भट्टराई सुरेसि दाहाल रिपाना बस्नेत पारसमीणि प्रसाई बालचन्द्र श्रेष्ठ प्रज्ञिता लामा	प्रशांसा पौडेल कामना शेर्मा मममाया विश्वकर्मा मिराक इन्डिको लिम्बू मोहन पिताकोटे तुलसादेवी साहु मनहाइ सन्बाहाम्फे प्रिथ्वीका खतिवडा शिफारि कटवाल दण्डन लावती सौरभ खड्का निशा मुग्गाई रचना भट्टराई सुष्टि राई उत्सव गिरी	नेहा लिम्बू आरंभ श्रेष्ठ आर्युष श्रेष्ठ <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr><th>GPA Range</th><th>Total No.</th></tr> <tr><td>2.8 to < 3.2</td><td>116</td></tr> <tr><td>2.4 to < 2.8</td><td>39</td></tr> <tr><td>2.0 to < 2.4</td><td>2</td></tr> </table> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr><th>GPA Range</th><th>Total No.</th></tr> <tr><td>4.0</td><td>2</td></tr> <tr><td>3.6 to < 4.0</td><td>65</td></tr> <tr><td>3.2 to < 3.6</td><td>65</td></tr> </table>	GPA Range	Total No.	2.8 to < 3.2	116	2.4 to < 2.8	39	2.0 to < 2.4	2	GPA Range	Total No.	4.0	2	3.6 to < 4.0	65	3.2 to < 3.6	65
GPA Range	Total No.																		
2.8 to < 3.2	116																		
2.4 to < 2.8	39																		
2.0 to < 2.4	2																		
GPA Range	Total No.																		
4.0	2																		
3.6 to < 4.0	65																		
3.2 to < 3.6	65																		
संरिता चौधरी सिजिल भुजेल																			

प्रशिक्षकको व्यवस्था तथा रात्रिकालिन खेलमैदान निर्माणको कामसमेत भइरहेको छ ।

◆ **जीवन उपयोगी सिप र प्रतिभा प्रोत्साहन**
विद्यालयले शिक्षार्थी व्यावहारिक सिप विकासमा पनि जोड दिएको छ । विद्यार्थीलाई एलईडी बन्ब उत्पादन गर्ने यसरीच सामूहिक रीति शिक्षा प्रदान गर्ने गरिन्छ । जसको माध्यमबाट अतिरिक्त विद्यालय तहदेखि नै सिप आर्जन गर्नसमेत सफल हुने आएको छ ।
यसै अतिरिक्त क्रियाकलापमा विद्यालयको उत्तरीदेखि सहभागी रहेको छ । राष्ट्रपति रत्न शिखर प्रतियोगितामा विद्यालयले लगातार उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्दै प्रथम स्थान हाँसेर गर्दै आएको छ ।
२०४८ सालदेखि नगरस्तरीय प्रतियोगिता लगातार जित्दै आएको विद्यालयले पछिल्लो पटक २०८२ सालमा २२ स्लॉटसहित ५० पटक जितेको छ । विद्यालयमा नियमित प्रतियोगिता तथा कार्यक्रम सम्भाल्नु हुने भएकाले विद्यार्थीहरूले आफ्नै प्रतिभा प्रस्तुत गर्न अक्सर पाउँछन् । प्रश्नावधिपक शोधकार्य श्रेष्ठको नेतृत्वमा विद्यालय दमक मात्र नभई देशकै नमुना विद्यालयका रूपमा स्थापित भएको छ ।

◆ **गौरवपूर्ण इतिहास**
हिमालय माध्यमिक विद्यालयले लामो शैक्षिक इतिहास बोकेको छ । २०२४ सालमा यस विद्यालयबाट पहिलोपटक पाँच जना विद्यार्थीले प्रवेशिका परीक्षा दिएका थिए । त्यतिबेला विद्यालयले परीक्षा केन्द्रको मान्यता नपाएकाले उनीहरूले तेह्रथुमको त्रिमोहन माथि केन्द्रबाट परीक्षा दिएका थिए । करिब सात दशकको इतिहास बोकेको यो विद्यालय अहिले पूर्ण रूपमा उत्कृष्ट शैक्षिक धरोहरको रूपमा स्थापित भएको छ । यस विद्यालयको स्थापना भएको वर्ष २०६८ सालमा दमक बहुमुखी क्याम्पसलाई जन्म दिने सन्ना पनि हि.मा.वि. नै हो, यहीँका शैक्षिक अग्रवाले उक्त अग्रसंस्थाको स्थापना गरेका थिए । अहिलेसम्म आइपुग्दा यो विद्यालय शैक्षिक नतिजासँगै अतिरिक्त क्रियाकलापमा पनि प्रदेशकै अग्रणी देखिएको छ ।

कक्षा ११ मा मर्ना चलिरहेको छ

मध्यमस्तरीय शिक्षा, पर्याप्त शैक्षिक एवं मौलिक पूर्वाधार, उच्च शैक्षिक योग्यता र अनुभवयुक्त शिक्षक अनुशासित र अनुकूल वातावरण भएको तथा उत्कृष्ट शैक्षिक संरचना हाँसेर गर्दै देशकै एक उत्कृष्ट नमुना विद्यालय बन्न सफल यस हिमालय माध्यमिक विद्यालय (हि.मा.वि.) मा व्यवस्थापन, शिक्षा र मानविकी सम्बन्धी कक्षा ११ मा मर्ना चलिरहेको छ । नौमिन कक्षा भएकोले आफ्नो स्थान चाँडै सुरक्षित गर्नु हुन शार्विक अनुरोध छ । - **प्रध्यालयाध्यक्ष**

विद्यालयको कम्प्युटर ल्याबमा अभ्यास गर्दै विद्यार्थीहरू ।

